12

DE POSITIE

VAN DEN

OFFICIER VAN ADMINISTRATIE

DER

KON. NEDERL. MARINE.

BATAVIA,
RUINING & WIJT.
1875.

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-125

BAT. GENOOTSCHAP VAN KUNST

18 kal

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 775/PN-Museum/2010
BIB - ID : 0010-29571460
ITEM - ID : 0109051182
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI - 125

DE POSITIE

VAN DEN

OFFICIER VAN ADMINISTRATIE

DER

KON. NEDERL. MARINE.

BATAVIA,
BRUINING & WIJT.
1875.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.
BAT. GENOOTSCHAP VAN KENW.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Herhaaldelijk — en wij moeten eerlijk bekennen naar ons inzien teregt — zijn van verschillende zijden klagten opgegaan over het slechte vooruitzigt op bevordering bij het Corps der Nederlandsche Zee-Officieren en over de stiefmoederlijke wijze waarop, in vergelijking met hunne collega's van het Ned. Ind. Leger, aan die Officieren, die meest allen een aantal jaren in de koloniën van den staat doorbrengen, op 50 jarigen leeftijd pensioen wordt toegekend. (1)

Het ligt dan ook niet in ons plan deze grieven, reeds door zoo vele meer bekwame lieden onder de aandacht van het publiek en de regeering gebragt, hier andermaal in den breede te bespreken.

Wij hopen en vertrouwen dat het Nederlandsche volk, dat gezegd wordt steeds in zoo ruime mate sympathie voor dat nuttige Corps te gevoelen, die sympathie eindelijk eens met der daad zal toonen door eene verbetering te brengen in het lot van den Zee-Officier, dat in de gegeven omstandigheden wel verre van benijdenswaardig en zonder twijfel buiten verhouding is met de zware en vermoeijende diensten, die van hem gevergd worden.

Moge ook ten zijnen opzigte worden erkend dat de arbeider zijn loon waard is!

---

(1) Nadat we het bovenstaande hadden ter nedergeschreven, kwam ons ter oore dat door den Minister van Marine een ontwerp van wet, strekkende ter verbetering der pensioenen van de officieren der zeemagt voor de jaren die zij in de koloniën doorbragten, aan de Staten-generaal zal worden ingediend; mogen wij vertrouwen wat ons daaromtrent werd medegedeeld, dan zoude voorzeker de aanneming dier wet voor alle Zee-Officieren eene gewenschte verbetering daarstellen en aan de hier ter sprake gebragte grief voor een deel een einde maken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

We wenschen dit van harte eensdeels voor die Officieren zelven, opdat ze daardoor met meer vertrouwen de voor velen zoo duistere toekomst kunnen te gemoet gaan, en ten andere opdat daardoor voorkomen worde, wat gaande weg te verwachten is, dat jonge-lieden, die zich aan den dienst ter zee willen wijden, door verstandige en vooruitziende ouders bij tijds de oogen worden geopend en zich geen carrière kiezen, waarin hun buiten de ontberingen aan den stand eigen, zulk een slecht vooruitzigt wordt geboden.

Is dit alles reeds in hooge mate het geval bij het eigenlijk gezegde Corps Zee-Officieren (fighting officers), niet minder en zelfs in ruimer zin vindt het zijne toepassing op de mede tot de Nederlandsche Marine behoorende Officieren van Gezondheid, van Administratie en der Mariniers.

Niet alleen dat zij — als tot een kleiner Corps behoorende — uit den aard der zaak reeds een minder vlugge promotie maken dan de eigenlijk gezegde Zee-Officieren, maar zij staan bovendien — daar door de formatie dier Corpsen het aantal dat tot de hoogere rangen kan worden bevorderd, zoo buiten verhouding gering is —, wanneer zij eenmaal in de termen voor pensioen vallen, nog verre beneden hunne waarlijk al niet te ruim bedeelde tijdgenooten.

Het bedrag toch der pensioenen wordt geregeld naar den gedurende de twee laatste jaren werkelijk bekleeden militairen rang en, aangezien de *bâton de maréchal* voor de meesten de kapiteinsrang is, moeten zij zich met het aan dien rang verbondene pensioen tevreden stellen, terwijl een tijdgenoot en vroegere collega — de rang van Vlag-Officier buiten rekening latende — met den rang van Kolonel of minstens Luitenant-Kolonel wordt gepensioneerd.

Het zij verre van ons dat we die hoogere rangen en pensioenes aan de Zee-Officieren misgunnen; hierboven toch stemden we reeds in met hen die beweren dat die hoogere rangen eerst na geruimen tijd gediend te hebben worden verkregen en die pensioenen vooral niet hoog zijn te noemen; maar we trachten hier met een enkel woord de wenschelijkheid aan te toonen dat er bij de verschillende corpsen tot de Marine behoorende meer overeenstemming in de verhouding der hoogere rangen worde gebracht.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Bij het Corps Officieren van Gezondheid is — ten gevolge van de weinige opgewektheid, die er bij de Nederlandsche jongelingschap in den laatsten tijd bestond om op de bestaande onvoordeelige voorwaarden zich als arts aan de Zee-dienst te verbinden — de positie aanmerkelijk verbeterd.

Hoogere tractementen, uitbreiding der formatie, wat betreft de hoogere rangen, afschaffing van den rang van derde klasse, bijna kostelooze opleiding voor den aspirant-Officier van Gezondheid en toekenning van hooge gratificatiën aan hen, die in het bezit van een diploma als arts genegen zijn den lande eenige jaren ter zee te dienen, ziedaar zoo vele middelen, die men te baat heeft moeten nemen om eenigzins aan het voortdurend gebrek aan personeel in dien tak van dienst te gemoet te komen.

Met slechts een gering verschil staan hunne vooruitzigten dan ook gelijk met die der Zee-Officieren.

Bij het Corps Administrateurs der Marine evenwel, iets wat we ons voorstellen hier meer bepaaldelijk te behandelen, is de verhouding ten opzigte van de andere corpsen hoogst ongunstig te noemen. Men oordeele slechts; waar cijfers spreken, is toch alle verder betoog overbodig:

Van 100 Off. v. Adm. bez. er 21 den Kpt. rang $3^1/_2$ dien v. Hoofd-off. (Kpt. Luit. Luit. Kol.)
„ 100 „ d. Mar. „ „ 26 „ „ „ $8^1/_2$ „ „ „ (Kol. en Luit. Kol.)
„ 100 „ v. Gez. „ „ 36 „ „ „ 7 „ „ „ („ „ „ „)
„ 100 Luit. ter Zee „ „ $37^1/_2$ „ „ „ 17 „ „ „ („ „ „ „)

18 wanneer men de Vlag-Officieren er nog onder begrijpt. (1)

Bij de Officieren der Mariniers en die van de Administratie bestaat nog steeds de rang van 3e klasse of 2e Luitenant. Waarom die niet werd afgeschaft, toen men daartoe bij de Officieren van Gezondheid overging, verklaren wij niet te begrijpen. Misschien was het om de reeds zoo schitterende positie toch vooral niet aangenamer te maken.

De rang van Adjunct-Administrateur, geassimileerd aan dien van Adelborst 1e klasse (jongste 2e Luitenant) deed men vervallen; waarom?

(1) Zie Hoofdstuk 1, 2, 3 en 5 van het 1e Deel der Verordening en voor de Kon. Ned. Zeemagt houdende regeling van die verschillende Officiers Corpsen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

We moeten hierop het antwoord schuldig blijven. Wenschelijker ware het zeker geweest dat, toen bij de Officieren van Gezondheid de rang van 3e klassa werd opgeheven, men destijds tevens, wijl er toch eene reorganisatie van het Corps plaats had, met behoud van den rang van Adjunct-Administrateur, dien van 3e klasse had doen vervallen.

Verschillende minder aangename verhoudingen aan boord, waar men nu als Administrateur steeds het nadeel ondervindt door immer als de jongste der aan boord dienende Officieren aangemerkt te worden, zouden daardoor grootendeels uit den weg geruimd zijn.

Voor hen, die weten hoe het aan boord toegaat, is het onnoodig dit alles nader te omschrijven; doch ook de minder ingewijden hebben in eene in 1871 verschenen brochure getiteld: *„Een stem uit het Corps Officieren van Administratie der Marine."* (Nieuwe Diep L. A. Laureij) die grieven — ze mogen sommigen overdreven of nietig toeschijnen — kunnen nagaan; wij achten het dan ook overbodig daaromtrent in eene herhaling te treden.

Van meer nut en belang oordeelen wij het eens aandachtig na te gaan wat het vooruitzigt en de vermoedelijke loopbaan is van een in dienst tredend jongeling als scheepsklerk.

Het jonge mensch telt 15 of 16 jaar en is natuurlijk vol illusie over zijne nieuw gekozene carrière.

Span uwe verbeelding echter niet te hoog, jeugdige vriend, ge zoudt dan dubbel te leur gesteld worden, want zeer spoedig toch — en we wenschen van harte dat het zoo spoedig zij dat ge nog vóór het te laat is in eene andere betrekking kunt overgaan — zullen u de schellen van de oogen vallen en met welke treffend schoone kleuren men ook uwe toekomstige carrière moge geschilderd hebben, ge zult weldra bemerken dat niet alles *couleur de rose* voor u is.

De schitterende positie, die gij u door uw vlijt en inspanning op de schoolbanken hebt veroverd, zult ge minstens 7 à 8 jaar moeten bekleeden alvorens er uitzigt zal bestaan dat u eenige rangsverhooging te beurt valt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Wel is waar, wordt het tractement na een ongeveer vierjarigen diensttijd iets vermeerderd; doch is *dit* alleen voldoende om de wenschen en verwachtingen van een jongmensch in militaire dienst te bevredigen? Wij meenen dit te mogen betwijfelen; immers, het vooruitzigt op promotie (rangsverhooging) geeft vooral voor jongelieden een grooteren prikkel tot ijverige dienstbetrachting dan een kleine verhooging van inkomsten.

Op dien leeftijd is men gelukkig nog niet gewoon het leven uitsluitend van de meest stoffelijke zijde te beschouwen en alles tot eene geldkwestie te reduceren.

Zijt gij als eerzuchtig jongmensch, — dat wij natuurlijk van u onderstellen, — bereid om u met liefde op uw vak toe te leggen en wordt uw ijver door zoo weinig aanmoediging niet gedoofd, dan maakt gij aanspraak op bewondering; bij velen is dit echter het geval en zeer verklaarbaar, omdat men al zijne tijdgenooten langzamerhand in rang ziet opklimmen en zelf de oude positie blijft bekleeden. Onder zulke omstandigheden mag men niet verwachten dat dezelfde energie en toewijding bij den landsdienaar worden levendig gehouden.

Op 22 of 23 jarigen leeftijd wordt ge, na te voren afgelegd examen in de door *eigen onderrigt* verkregen kundigheden, benoemd tot Officier van Administratie 3e klasse en bezit dan den rang van 2e Luitenant.

Ziet toch vooral niet minachtend op die rangsverhooging neêr, want gedurende geruimen tijd moet ge u daarmede tevreden stellen; gemiddeld zullen er 7 jaar verloopen — en soms nog meer — vóór ge weder in aanmerking komt om tot hoogeren rang bevorderd te worden.

Op een ouderdom van ongever 30 jaar wordt ge dus Officier van Administratie 2e klasse (rang van Luit. t/z 2e klasse of 1e Luitenant) en ge hebt minstens uw 40e levensjaar bereikt vóór ge er op rekenen kunt den Kapiteins-rang (Officier van Administratie 1e klasse), — zeer waarschijnlijk uw *bâton de maréchal* — te bezitten.

Waarlijk geen schitterend vooruitzigt!

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Dat er weinig kans voor u bestaat om tot Inspecteur van Administratie benoemd te worden, zult ge ons toestemmen, met de wetenschap dat er 6 à 8 jaar minstens verloopen vóór ge daartoe in aanmerking komt en de bevordering tot dien rang geheel bij keuze geschiedt.

Maar, vraagt ge, van waar dan dat bij zulke slechte vooruitzigten het aantal aspirant-scheepsklerken telken jare zoo groot is, zoodat er zelfs steeds een aantal jongelieden bij gebrek aan de noodige vacaturen moet afgewezen worden?

Verwonder u hierover echter niet te zeer; de meeste ouders of voogden weten niet, wanneer zij hunne zonen of pupillen naar die betrekking doen mededingen, wat bij welgeslaagd examen die carrière voor die jongelieden zal opleveren.

Was men omtrent de bijzonderheden van een en ander beter ingelicht, dan zou ongetwijfeld het aantal liefhebbers minder aanzienlijk zijn.

Wij willen echter aannemen, gelijk meermalen verzekerd wordt, dat finantieële omstandigheden aan ouders, die met een groot gezin dikwijls van een beperkt inkomen moeten leven, de gelegenheid doen aangrijpen om hun zoon in eene fatsoenlijke betrekking geplaatst te krijgen, vooral indien verder geene geldelijke offers voor zijne opleiding gevraagd worden.

Dit vooruitzicht om langs een minder kostbaren weg eene schijnbaar goede maatschappelijke posite te verwerven, is voor vele ouders van geene geringe beteekenis en zelfs zeer verleidelijk; nauwelijks de schoolbanken verlaten hebbende, komt hun zoon reeds in het genot van *f* 300,— tractement 's jaars, met vrije kost en inwoning en ontvangt dus kosteloos zijne verdere opleiding.

Wat we onder die opleiding te verstaan hebben, hopen we straks nader uiteen te zetten.

Het is voor een door finantieele zorgen gedrukten huisvader een groote uitkomst; mag men dien oningewijde dan ook wel zoo hard vallen, dat hij voor zijn zoon geen gelukkiger en verstandiger keus deed?

Immers neen; de arme vader laat zich door den schijn mislei-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

den; maar indien hij bij den meest gewetenloozen woekeraar tegen den hoogsten interest de hem ontbrekende fondsen moest opnemen om de opleiding van zijn zoon tot eene andere betrekking te kunnen bekostigen, dan zou hem dit later nooit berouwen en de zoon zou eenmaal dubbel dankbaar zijn dat hem niet de administratie der marine tot werkking was aangewezen.

Wellicht is dit voor menigeen minder duidelijk; trachten wij onze meening eenigszins nader toe te lichten.

Uw zoon heeft zijn verlangen kenbaar gemaakt om tot Marine-Officier opgeleid te worden; onbekend als ge welligt daarmede zijt, wint ge inlichtingen in omtrent de voorwaarden en vereischten.

Zonder hem als een genie te beschouwen, rekent of hoopt ge althans dat hij met goed gevolg het examen, om als Adelborst op het Koninklijk Instituut voor de Marine geplaatst te worden, zal kunnen afleggen; maar hoe gaarne ge ook den wensch van uw zoon zoudt inwilligen, er is een onoverkomelijk bezwaar aan verbonden: voor de opleiding moet ge aan het rijk *f* 1100. in de drie jaren die hij op het instituut zal doorbrengen, betalen; hiertoe schieten uwe finantieele krachten te kort, ge kunt u die opoffering niet getroosten. Ge deelt uwe teleurstelling uwen naastbestaanden of enkelen vrienden mede en tracht op deze of gene wijze in het bezwaar te voorzien.

Eensklaps opent zich echter een uitkomst, waardoor het niet noodig zal zijn van welgemeende geldelijke aanbiedingen ten behoeve van uwen zoon gebruik te moeten maken. Men zegt u: „laat uw jongen examen doen voor scheepsklerk, dan wordt hij later toch Officier bij de Marine en zijne opleiding kost u niets"; zooals gemakkelijk te begrijpen is, vereenigt ge u van gauscher harte met dit denkbeeld.

Het zal u, doch vooral uw zoon later berouwen dat u de mogelijkheid of wel de vrijheid benomen was die *f* 1100. op de eene of andere wijze ten zijnen behoeve bijeen te brengen. Het gemis van die som zal eenmaal zeer door hem betreurd worden en onaangename, nadeelige gevolgen hebben; zijne opleiding zal hoogst gebrekkig en althans — wat in den tegenwoordigen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

tijd zoozeer vereischt wordt — geen wetenschappelijke zijn; het zal voornamelijk van zijne ambitie en lust tot werken afhangen of er ooit een middelmatig ontwikkeld mensch van hem zal groeijen; na de schoolbanken te hebben verlaten, staat hij geheel en al op eigen beenen en de voltooijing van zijne verdere opvoeding hangt geheel en al van hem af.

Het is overbodig te zeggen wat er in den regel — enkele uitzonderingen daargelaten — van teregt komt; niet alle Officieren van Administratie, onder wie de jeugdige scheepsklerk dient, hebben tijd, lust, gelegenheid of geschiktheid om jongelieden op te leiden en hunne studiën te regelen; waarlijk, men zou geneigd zijn zich te verwonderen dat zulk een groot aantal van die jongelieden nog zijne bestemming bereikt en voor zijne toekomstige betrekking bruikbaar wordt.

Wat toch kan redelijker wijze verwacht worden van een jongeling van 15 à 16 jaar, wiens studie aan eigen krachten, zonder behoorlijke leiding en het noodige toezigt, wordt overgelaten?

Velen zijn aan verleidingen van allerlei aard blootgesteld, bij het aan boord komen wordt hij — zooals men het noemt, — reeds terstond voor vol aangezien, hij geniet ten minste dezelfde vrijheden als oudere jongelieden, en niet zelden gaat hij ten koste van gezondheid en verstandelijke ontwikkeling den breeden weg op.

Aan wien de schuld?

Maar genoeg; we achten het overbodig in nadere omschrijving te treden om de vorming en opleiding van den jeugdigen administrateur allergebrekkigst, allertreurigst te mogen noemen.

Is het op zich zelf al hoogst onaangenaam voor den belanghebbende, wanneer hij op meer gevorderden leeftijd maar al te duidelijk inziet in hoeverre hij bij velen zijner medeofficieren in dit opzigt ten achter staat, niet minder ondragelijk zijn voor hem de directe en onvermijdelijke gevolgen. In elk opzigt ondervindt hij dit: zijne positie, de rang, dien hij bekleedt, het weinige gewigt dat men aan zijne betrekking toekent, het geringe vertrouwen dat men hem schenkt, ziedaar zoo vele teleurstellingen en schaduwzijden op zijn levensweg, terwijl hij niettegenstaande dit alles dikwijls

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

nog energie genoeg toont te bezitten en tracht zich nuttig en verdienstelijk te maken.

Van het begin tot het einde zijner carrière is de Officier van Administratie ten achter gesteld bij zijne medeofficieren; bij gelijken diensttijd of gelijken leeftijd is *hij* steeds de mindere in rang; al spoedig staat hij ook in bezoldiging ten achter; bij uitzondering brengt *hij* het tot den rang van Hoofdofficier en is dus ook, wat pensioen aangaat, zoowel voor hem zelven als voor zijne weduwe en kinderen, steeds het karigst bedeeld.

Verbeteringen, die met het oog op de tegenwoordige duurdere levenswijze in tractementen zijn gebragt, zijn niet toegepast op de Officieren van Administratie. Van op nonactiviteit zijnde Kapiteins-ter-zee en Kapitein-Luitenants is het vaste tractement respectievelijk met 500 en 400 gulden 's jaars vermeerderd; voor den Inspecteur van Administratie (mede Kapitein-Luitenant) echter niet.

Teregt was men van oordeel dat eene dergelijke verhooging voor de Luitenants ter zee 1e en 2e klasse eveneens noodig was en men kent dezen dan ook nu, op nonactiviteit zijnde, respectievelijk eene verhooging van 200 en 100 gulden 's jaars toe.

De Officieren van Administratie zijn ook daarvan weder uitgesloten; die rekende men wellicht eene dergelijke billijke vermeerdering van inkomsten niet te behoeven.

Bij het Corps Mariniers, waar, gelijk we hierboven reeds aanmerkten, nog even als bij de Administrateurs der Marine de rang van 2e Luitenant bestaat, heeft men bepaald dat de in dien rang dienende Officieren dezen niet langer dan 5 jaren zouden bekleeden, maar na verloop van dien tijd tot 1e Luitenant worden bevorderd.

De Officieren van Administratie 3e klasse blijven 7 à 8 jaren in denzelfden rang; voor hen zag men al weder de noodzakelijkheid niet in, zulk een gunstige bepaling in het leven te roepen.

Bij elken tak van dienst der Zeemagt staat een Hoofdofficier van dienzelfden tak van dienst als Chef van het Personeel aan het hoofd en die dus uit den aard zijner betrekking bij voorkomende gelegenheden geroepen is de belangen van zijn Corps naar zijn beste overtuiging en met de hem ten dienste staande middelen

aantebevelen en te bevorderen; de administratie der Marine is echter ook van zulk een voor hare belangen optredend tusschenpersoon weder verstoken. De Inspecteur van Administratie aan het Ministerie van Marine is niet, zooals velen dikwijls meenen, de Chef van het Corps; slechts bij bevorderingen, plaatsingen, toekennen van belooningen, enz. van het administratieve-personeel in Nederland wordt hij zooveel mogelijk gehoord en brengt hij des gevorderd zijn advies daaromtrent uit; het nemen van initiatief in zaken het personeel betreffende behoort echter niet tot zijne bevoegdheid. De Chef van het personeel der Zee-Officieren vervult tegelijk de funktien van Chef der Administrateurs; kan men er dezen een grief van maken dat hij, gedachtig aan het *„Charité bien ordonnée commence par soi-même"*, de administrateurs vergeet en alle verbeteringen slechts strekken ter bevordering van de belangen der officieren van zijn eigen corps?

Niemand komt voor hunne belangen op!

Ook wat aangaat het toekennen van onderscheidingen en belooningen voor bewezen trouwe diensten, wordt het corps administrateurs weder op den achtergrond geschoven. Ga het jaarboekje der Koninklijke Nederlandsche Marine slechts na en men zal bemerken dat geen corps der Zeemagt ook in dit opzigt slechter bedeeld is.

Moet men hieruit opmaken dat bij dat Corps geen trouwe en verdienstelijke dienaren te vinden zijn? Wij meenen dit te mogen betwijfelen. Toch werd, toen onlangs op 12 Mei 1874 vele Officieren der Marine, van wie (we schromen niet het uit te spreken) toch niet gezegd kon worden dat zij allen bepaalde feiten tot het verkrijgen van een onderscheidingsteeken hadden verrigt, met het *Virtus Nobilitat* werden versierd, het Corps Officieren van Administratie der Marine bij die gelegenheid weder geheel vergeten.

Nog eens, was er in dat gansche Corps *niemand* te vinden eene dergelijke onderscheiding waardig?

Zonder onderscheid legt dan ook een ieder, die tot dat Corps behoort, een nauwelijks te bedwingen ongeduld aan den dag om

zijne betrekking voor eene andere te verwisselen; gebrek aan de noodige ontwikkeling — een gevolg der slechte opleiding — is echter bij velen daartoe een beletsel; bijna de eenige uitweg, die hun geopend is, is om als Officier van Administratie der Landmagt in Ned. Indische dienst over te gaan; en hoewel dit voor velen op zeer onvoordeelige condities en met verlies van ancienneteit gepaard ging, zoo was het aantal dat in den laatsten tijd tot dien stap besloot, niet gering. Begrijpt men zijn belang, dan moeten er al zeer overwegende redenen bestaan, indien men daartoe niet kan besluiten; want al zijn de voorwaarden, waarop die overgang geschiedt, meestal zeer nadeelig, hij, die daartoe de noodige energie bezit, is zijn collega van de Marine spoedig op zijde en weldra vooruit gestreefd, terwijl zijne toekomst oneindig beter verzekerd is.

Voor hen die niet tot dien stap kunnen of mogen besluiten, blijft er weinig anders over dan zijn hopelooze en weinig lucratieve loopbaan te vervolgen.

Op verbetering zijner positie valt weinig te rekenen; geeft men al zijn wrevel te kennen, dan ligt het antwoord voor de hand: „ge hebt immers geen wetenschappelijke opleiding genoten en kunt dus geen aanspraak maken op gelijke promotie, enz. als de Zee-Officieren of Officieren van Gezondheid." Voert men hiertegen aan: „Waarom ons dan die opleiding onthouden?" dan heet het: „O! daar gaat men nooit toe over, gij zoudt dan hoogere eischen stellen en men is niet genegen die toe te staan, de tegenwoordige Officieren van Administratie der Marine weten genoeg om hunne dienst naar behooren te kunnen verrigten en zoolang er liefhebbers van goeden huize genoeg voor die betrekking gevonden worden, is het niet noodig daarin verandering te brengen."

Treurige argumenten en niet minder ondragelijke toestand voorwaar! Men zou het bijna als eene gelukkige uitkomst, als het eenige redmiddel beschouwen dat het gebalte der Officieren van Administratie der Marine in den vervolge zoo weinig aan zijne roeping en bestemming beantwoordde, dat het gouvernement er al de ongunstige en nadeelige gevolgen van ondervond, eerst dan zou er wellicht hoop en vooruitzicht op lotsverbetering bestaan.

Wij meenen elken vader of voogd door eene duidelijke voorstelling van dit een en ander overtuigd te hebben dat de toekomst van zijn zoon of pupil als administrateur der marine duister is en hij zal wel met ons willen instemmen, indien wij hem nogmaals uitdrukkelijk den raad geven zich liever de grootste geldelijke opofferingen te getroosten dan zijn zoon als scheepsklerk in dienst te doen treden.

We roepen het daarom aan ieder toe, die in de eerste plaats het geluk en het welzijn van zijn kind op het oog heeft, zijn zoon tot een andere carrière te bestemmen; want als administrateur der marine kan het moeijelijk anders of hij zal zich later ongelukkig gevoelen.

En hij, die nog aan den aanvang van dien loopbaan staat, hij grijpe al de hem ten dienste staande middelen aan om, vóór het te laat is, een werkkring te verlaten, die niets dan teleurstelling en miskenning kan opleveren; want mogt hij bij zijn eenmaal opgevat voornemen blijven volharden, dan zal de toekomst hem het treurige bewijs leveren van de waarheid onzer woorden, die door geen enkel deskundige kan geloochend worden.'

Het bovenstaande leidt van zelven tot de vraag: Zou er niets tot verbetering in dien gebrekkigen toestand kunnen aangewend worden, die, wanneer ze door een ieder even helder werd ingezien, het verloop van het corps moet ten gevolge hebben en derhalve tot nadeel voor 's lands dienst zal strekken?

We gunnen hun, die wel eens beweren dat het geheele Corps zeer goed kon worden gemist en, om zoo te zeggen, dus het vijfde rad aan een wagen is, geen wederwoord.

Elk der zake kundig mensch zal het onhoudbare van die stelling inzien. We behoeven alleen hun, die er van nabij mede bekend zijn, slechts in herinnering te brengen wat er in den regel van de administratieve dienst teregt komt, wanneer die door den een of anderen Officier bij zijn gewone dienst — bij ontstenenis van den administrateur — moet worden waargenomen. Men

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zal toch wel niet in gemoede durven volhouden dat alle administratie ter zijde kan worden gesteld. Wil men dus die werkzaamheden voortdurend aan de Zee-Officieren opdragen, dan dienen zij ook daartoe te worden opgeleid.

Onzes inziens is reeds lang het tijdstip aangebroken om tot andere maatregelen over te gaan.

Het zij ons vergund ten slotte hieromtrent onze meening — we geven die gaarne voor eene betere — uiteen te zetten en vragen daarom al dadelijk: „Kon er voor de jeugdige administrateurs der marine ook niet een plaatsje aan het zoo ruim ingerigte Instituut voor de marine worden ingeruimd, waar zij van een gedeelte van het onderwijs, aan de Adelborsten gegeven, konden profiteren?

Immers ja, zelfs zonder groote offers voor de schatkist is die wensch te verwezenlijken.

De tijd, die door de adelborsten tot het aanleeren der technische wetenschappen wordt gebruikt, kon door hen, onder het opzigt van den Officier van Administratie bij het instituut geplaatst, worden benut tot het aanleeren van de benoodigde administratieve kundigheden of onder de leiding van een der bij die inrigting geplaatste leeraren worden besteed tot het beoefenen der rechts- en warenkennis en der land- en volkenkunde.

Het aan het Instituut verbondene personeel zou, met uitzondering van een regtsgeleerde, geene uitbreiding behoeven. De onkosten, verbonden aan de plaatsing van de in dienst tredende scheepsklerken aan het instituut, zouden dus bezwaarlijk aanzienlijk genoemd kunnen worden, daar deze zich, buiten hetgeen voor kleeding, voeding en boeken dient te worden besteed, bepalen zouden tot het honorarium van den zoo even bedoelden regtsgeleerde.

Van de lessen van dezen laatste zou echter ook door de adelborsten met zeer veel vrucht gebruik gemaakt kunnen worden, opdat zij later als geschikte leden van een krijgsraad zouden kunnen fungeren.

Is het niet in het belang zoowel van den staat als van het

PERPUSTAKAAN NASIONAL

geheele personeel der zeemagt, dat de toekomstige leden, fungerende fiscaals en secretarissen bij de Zeekrijgsraden, volkomen geschikt kunnen geacht worden voor deze zoo gewigtige betrekkingen en dat de beide laatstgenoemde titularissen vooral met de noodige rechtskennis toegerust zijn om bij voorkomende gelegenheden de leden van den krijgsraad met hunne adviezen ter zijde te staan?

Bij de Landmagt acht men die kennis wel noodig, dáár zijn de auditeurs-militair in den regel regtsgeleerden.

In hoeverre de tegenwoordige Zeeofficieren en inzonderheid de Officieren van Administratie der marine aan die voor hen gestelde eischen blijken te voldoen, kan voor niemand een geheim zijn, die weet dat het bestuderen der wetten zonder eenige leiding en zonder eenige wetenschappelijke voorlichting moet geschieden. Wij moeten er rondweg voor uitkomen, de behandeling der krijgszaken bepaalt zich bij de meesten in den regel tot routine-werk; grondige rechts- en wetskennis kunnen dan ook moeijelijk van hen gevraagd worden.

We zeiden hierboven dat de opname der in dienst tredende scheepsklerken op het Instituut der Marine zonder groote uitgaven voor de schatkist zou kunnen plaats hebben. We willen trachten dit duidelijk te maken.

Zonder overdrijving of geringschatting kan men toch de diensten, die de jeugdige scheepsklerk gedurende zijne beide eerste dienstjaren aan den staat presteert, tot een minimum reduceren; die diensten zullen althans veel beter en veel voordeeliger voor de schatkist door Sergeants-Schrijvers kunnen worden verrigt.

Heeft men er wel eens over nagedacht op welke som die geringe diensten het rijk jaarlijks voor iederen Scheepsklerk der jongste cathegorie te staan komen?

Met inbegrip van het tafelgeld wordt aan hen per hoofd binnen 's lands dienende *f* 480; buitengaats doch niet in de koloniën *f* 600, en in de Overzeesche bezittingen *f* 1200.— per jaar uitbetaald.

Een Sergeant-Schrijver geniet binnen- of buitengaats aan soldijen *f* 360 's jaars, in de koloniën *f* 450 per jaar.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Neemt men nu aan dat, zooals in den regel het geval is, er jaarlijks 5 à 6 jongelingen als Scheepsklerk in dienst treden, dan zou het aantal dat op het Instituut zou moeten verblijven — we wenschen den tijd daarvoor ook even als voor de Adelborsten op 3 jaar te stellen — ongeveer zestien bedragen, aan wie, evenmin als aan de Adelborsten, geen tractement behoort te worden toegekend.

Zooals die 16 jongelieden nu aan boord van Zr. Ms. schepen geplaatst worden, kan men gerust rekenen dat er gemiddeld

6 in Oost-Indië,
4 buitengaats en
6 binnen 's lands dienen.

Ter voldoening hunner aankomende tractementen enz., is dus jaarlijks *f* 7200 + *f* 2400 + *f* 2880 of *f* 12,480 benoodigd.

Stelt men in hunne plaats aan boord een gelijk aantal Sergeant-Schrijvers aan — een getal dat ons zelfs niet eens noodig, ja zelfs overdreven groot zou voorkomen — dan is het bedrag der aan die Onder-Officieren jaarlijks uit te keeren soldijen slechts (ook 6 in de koloniën en 10 binnen- en buitengaats rekenende) *f* 2700 + *f* 3600 of *f* 6300, derhalve *f* 6180 per jaar minder dan voor de Scheepsklerken wordt betaald.

De zes scheepsklerken, die we aannamen dat in Oost- of West-Indië dienen, moeten aldaar drie jaren verblijven alvorens zij tot den terugkeer naar het vaderland worden vervangen, een tweetal moet dus jaarlijks verwisseld worden; die verwisseling heeft in den regel, althans in den laatsten tijd, plaats door uitzending per particuliere gelegenheid uit Nederland, terwijl de repatrieërenden mede op dezelfde wijze worden teruggezonden. Aan passagekosten als passagiers der 1e klasse wordt voor hen uit Nederland naar Oost-Indië *f* 600 en omgekeerd van O. I. naar Nederland *f* 850 te goed gedaan; voor 2 scheepsklerken, die jaarlijks heen- en terugreizen, wordt derhalve *f* 2900 betaald.

Voor Sergeant-Schrijvers (Passagiers 2e klasse op verbeterden voet) zou dit bedragen — de passagekosten voor die lieden beloopt uit Nederland naar Oost-Indië *f* 230 en omgekeerd uit O. I.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

naar Nederland *f* 424 per persoon — *f* 1308, of een verschil van *f* 1592 minder dan voor de scheepsklerken benoodigd is.

Dit verschil, gevoegd bij het zooeven gevonden bedrag dat de Sergeant-Schrijvers minder aan tractementen kosten dan de scheepsklerken, geeft een totaal van *f* 7772 of wel ± *f* 485 's jaars voor iederen scheepsklerk.

Die som besteedt het rijk thans voor de opleiding der jeugdige administrateurs; we gelooven niet dat voor den adelborst de opleidings-kosten hooger dan *f* 800 per jaar zijn; door gemis aan de noodige gegevens is het ons echter niet mogelijk hieromtrent zekerheid te verschaffen. (1)

Men zal echter toestemmen dat een dergelijke als door ons voorgestelde wijziging voor het rijk niet veel kostbaarder kan zijn; maar al ware dit ook het geval, dan zouden die meerder uitgegeven gelden ontegenzeggelijk goede renten afwerpen en heilzame vruchten dragen. Niemand zal toch ons beweren betwisten dat de staat wel het best door kundige en veelzijdig ontwikkelde ambtenaren gediend is.

Wij zouden ons ook zeer bedriegen, indien den toekomstigen administrateur der marine eene dergelijke opleiding te beurt viel, zoo de meesten der betrokken ouders en voogden niet bereid gevonden werden des gevorderd eene kleine som 's jaars, ter tegemoetkoming aan de daaraan verbondene onkosten, bij te dragen; ook zij en hunne kinderen zouden van die daartoe aangewende gelden goede vruchten oogsten.

Na een driejarig verblijf op het Instituut zouden we de scheepsklerken, na behoorlijk afgelegd eindexamen, bevorderd wenschen te zien tot Adjunct-Administrateurs (rang van Adelborst 1 kl.)

---

(1) Uit de bepaling, vervat in het reglement voor het Kon. Instituut voor de Marine te Willemsoord, omtrent de opname van vreemdelingen (geen Nederlanders), waarvoor *f* 1000,— 's jaars moet worden betaald, zou men kunnen afleiden dat een dergelijke som voor de opleiding benoodigd was.

Uit eene andere bepaling in datzelfde reglement opgenomen betreffende de restitutie van *f* 300,— per jaar door hen, die binnen 10 jaar na hunne benoeming tot Adelborst 1e klasse de Zeedienst wenschen te verlaten, zou men echter weder moeten opmaken dat de opleidings-kosten slechts hoogstens *f* 650,— 's jaars bedroegen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

om eerst dan, even als die laatsten, aan boord van Zr. Ms. schepen geplaatst te worden ten einde eene meer practische vorming voor hun toekomstigen werkkring op te doen.

Na gedurende minstens 2 jaren in deze betrekking werkzaam te zijn geweest, zouden ze door het afleggen van een examen de bewijzen moeten leveren in allen deele geschikt te zijn om als Officier van Administratie, fungerend fiscaal en secretaris bij een Zeekrijgsraad te kunnen optreden, om daarna bij eene voorkomende vacature tot Officier van Administratie 2e klasse bevorderd te worden.

Het aantal dier 2e klasse, te plaatsen aan boord der stoomschepen 3e en 4e klasse en monitors, enkele der jongste ondergeschikt op wachtschepen, wenschten wij op 55 te stellen, verdeeld in 3 cathegoriën; den 25 jongsten kon hetzelfde tractement worden toegekend als nu de oudste Officieren van Administratie 3e klasse genieten; het eerste en tweede vijftiental dezelfde bezoldigingen, die zij ook nu ontvangen.

Het aantal Officieren van Administratie 1e klasse, te plaatsen aan boord der Wachtschepen, Fregatten, Korvetten, Stoomschepen 1e en 2e klasse, Ramtoren- en ramschepen, als administrateurs der Marine-Hospitalen, bij het Koninklijk Instituut voor de marine, als magazijnmeesters bij 's rijks werven, als commiezen van aanneming bij de directiën der Marine, kon, gelijk bij de Officieren van Gezondheid nog onlangs gebeurde, worden vermeerderd en tot op 30 worden gebragt; terwijl we het getal der Inspecteurs van Administratie, tot op vier wenschten uitgebreid te zien.

Bedoeld aantal achten wij noodig om de verhouding, vooral wat hoogere rangen aangaat, eenigzins in overeenstemming te brengen met de overige Corpsen der Zeemagt, hetgeen inzonderheid het geval zoude zijn, wanneer aan den oudsten of meest geschikten Inspecteur de titel van Hoofd-Inspecteur en de rang van Kapitein ter zee werd toegekend.

Behalve den reeds nu aan het Ministerie van Marine gedétacheerden Inspecteur, aan wien in hoofdzaak dezelfde werkkring als thans moest worden aangewezen, wenschten we dien Hoofd-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Inspecteur mede aan dat Departement verbonden te zien om daar als Chef van het administratieve personeel op te treden, in welke betrekking hem gelegenheid te over zou gegeven zijn om in vele opzigten nuttig werkzaam te wezen.

Dit alles zou voorzeker eene gewenschte verbetering kunnen genoemd worden en aan de onhoudbare, drukkende en weinig benijdbare positie van den Marine-Administrateur een einde maken.

Van ganscher harte hopen we dat de noodzakelijkheid en het nut van de door ons voorgestelde of in dien zin aan te brengen verbeteringen zal worden ingezien en erkend, waardoor het lot van den Officier van Administratie der Marine meer gelijk worde aan dat zijner medeofficieren.

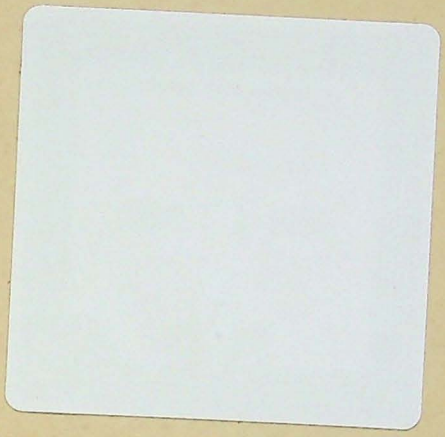
Mocht het deze beschouwingen te beurt vallen onder de aandacht te komen van hen, die op het lot en de positie der besproken landsdienaren invloed uitoefenen, dan zij ons eerbiedig verzoek deze aangelegenheid wel in ernstige en nauwgezette overweging te willen nemen.

Hunne namen zullen alsdan bij het Corps Officieren van Administratie der Marine voorzeker in dankbare herinnering blijven voortleven.

Oost-Indië Januarij 1875.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA